

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Макъ-

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгейим
къэралыгъо гъэпсыкэ иэ зыхъугъэ Маф

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

1923-рэ ильесым
гъэтхалэм
къышегъэжьаъэу къыдэкы

№ 89 (22538)

2022-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЯЙ
ЖЬОНЫГЪУАКІЭМ и 25-рэ

ОСЭ ГЭНЭФАГЬЭ ИЭП
Къыхэтэутыгъэхэр ыкчи
нэмэки къэбархэр тисайт
ижүүгъотэштыг
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Аужырэ одыджын

Непэ республикэм ит гурыт еджа-
пIэхэм, гимназиехэм, лицейхэм
аужырэ одыджыныр къаштеуагъ.

Кілэееджеко кіра-
кIэхэр къэгъэгъэ Ізрам-
хэр алыгъхэу зыщеджэ-
хэрэ еджапIэхэм пчэ-
дыхым къякIолаъэх.

Адыгейимкэ одыджы-
ныр аужырэу къызыфы-
теуагъэр я 11-рэ клас-
сыр къэзыухырэ нэбгырэ
1656-рэ. Уахътэр шIэхезу
кIуагъэ, ильес 11-кIэ
уздэгъэбжымэ янэ-
ятхэм алапэ алыгъеу
къашэгъэгъэ кілэцIы-
кIухэм джы гурыт еджа-
пIэр къызэрэнэкы, ящы-
Iеныгъэ гъогу төхъэх.
ШIэхезу ахэм зэтыгъо
къэралыгъо ушетынхэр
рагъэжъэшт.

Адыгейимкэ я 9-рэ
классыр нэбгырэ 4980-
мэ къауыхыт. Ахэм ашы-
щыбэм гурыт сэнэхъат
зэрагъэгъотынэу учи-
лищхэм, колледжхэм
ачIэхъащтыг. Я 11-рэ
классым нэс еджэн гу-
хэль зиэу ахэтыри ма-
кIэл.

Аужырэ одыджыныр
къызыфытеуагъэхэм тигу
къыддеIеу тафегушо.
Адыгейим ыцIэ дахэкIэ
рарагъэлонэу, щыIены-
гъэм игъогу къыхъеу
зытхъэхэрэр мафэ афэ-
хунзу тафельо.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Еджэныр
Іэрыфэгъуным
фэшI

2024-рэ ильесым нэс
Адыгейим еджэпIитф
щашиынэу агъенафэ.

Ахэм ашыщэу зыр респуб-
ликэм икъээл шIхъаэ щагъэп-
сыт — Мынкьюапэ итыгъэ-
кьюокыпэ лъэнэкьюокIэ, нэбгы-
рэ 1100-мэ ар ательытэгъэшт.
Анахъэу анаэ зытрыагъэтышт-
хэр Тэхъутэмыкье районым
ипсэупIэхэу нахь цыфыбэ зы-
дэсхэр арых. Мын, КъумпIыл
Мурат пшъэрэиль зэрафишы-
гъэмкIэ, еджэпIи 4 щашыщт —
зыр нэбгырэ 250-мэ ательы-
тагъэу Бжыхъэкьюежым къы-
дэуцощт, АдыгейкIэм щашыщтэр
1100-мэ ательытэгъэшт, джащ
фэдиз зычIефэшт еджэпIиту

(ИкIэху я 2-рэ нэкIуб. ит).

Яоф зырагъэушъомбъу

Санкциехэм яльэхъан
мэкумэш продукцием
икъыдэгъэкIын фэгъэза-
гъэхэм зыпкыитыныгъэ
яIэу яоф ашIенным мэ-
хъанэшхо иI.

Республикэм ичыгулэжхэм си-
дигъокIи чанэу яоф ашIэ, лэжы-
гъэу къырахырэмкэ къахэцых. Мы
аужырэ ильесхэм гъэтхасэхэм ыкчи
бжыхъасэхэм ямызакью нэмэки
культурэхэм зызэррагъэушъомбъу-
гъущт ыуж итих. ХэтэрикIхэр,
пхъэшхъэ-мышхъэхэр къэзыгъэ-
кIихэрэм япчагъэ хэхъо зэпйт.
Непэрэ мафэм ехуулэу республи-
кэм хэтэрикI гектар 295-рэ щагъэ-
тысхъанэу агъенафэ, аш щыщэу
179-рэ чыгум рагъэкIугъах, аш нэ-
мыкIиу картоф гектар 80,9-рэ
ыкчи нэшэхъырбыдз гектар 364-рэ
ашагъ.

(ИкIэху я 3-рэ нэкIуб. ит).

Еджэныр Іэрыфэгъуным фэшI

(Икъех.

псэуплэ Яблоновскэм щызэтэйрагъэпсихащт. Еджэпли З-р мыгье рагъэжъенэу рахъухе. Къэххүхэрэм япчагъэ зэрэххуагъэм а пшьэрилтыр кыгъуцугъэу щытыгь.

Мы гухэлхэр зэшохыгъэ хууцтых федералнэ гупчэм илэпилэгъукъе. Тапэкъе еджа-пэхэм яшын тегъэпсихаагъеу сомэ миллиарди 2,5-рэ республикэм кыфыхагъынен щытыгъэмэ, мы мылькур сомэ 1 миллиардым ехъукъе нахьыбашыгь. Сомэ миллионы 138-р 2023-рэ ильэсэм, миллион 895,5-р — 2024-м ательятаагъеу. Мы унашьор УФ-м и Правительствэ ышыгъ Адыгейим ыцэклэ Къэралыгъо Думэм идепутатэу, Къэралыгъо Думэм бюджетымрэ хэбзэлаххэмрэклэ и Комитет хэтэу Владислав Резник хэлажьээ Урысыем и Федералнэ Зэлукъе бюджет мылькур ательятаажыгъынэмклэ и Комиссие кызыдзирегъештэ нэуж.

«Федеральнэ іэлыгъум

ишуагъэклэ республикэм гэсэнгъэм икъызлэклэгъэхан нахьшү щышигъеним тегъэпсихаагъеу юфыб щызэшохыгъэ хуугъэ. Ахьщэ тедзэу кыхагъэгъигъэм мы юфыр джыри нахь ыгъельэшьщт, щэджэгъоуж еджэгъу уахътэр нахь псынкъеу дэгъэзыжыгъенымкъе пшьэрилхэр кыгъэпсихаинкъэштых. Аш нэмийкъеу республикэм щырагъэжвагъ еджалыжэм язэцэлжынкъе илэситфым ательятаагъе федералнэ программаам илхырыщи. Ар партии «Единэ Россием» кыгъэльягуу, УФ-м и Президентэу Владимир Путиним кыдыригъэштагъ. Тиеджалыжэр уахътэм диштэхэу ыкъи сабыеу щеджэхэрэмкъе йэрыфэгъухэу аш ишуагъэклэ хууцтых», — **кылиагъ Адыгейим и Лышъхъэ.**

«Адыгейим илащэхэм льэшэу анаэ тет Урысыем и Президент кыгъэуцугъе пшьэрилхэр агъэцакъээ еджалохэм чылпэ тедзэхэр кыафыхагъэгъигъенэм. Аужырэ илэситфым федералнэ мыльку іэлыгъур кызфа-гъафедээ республикэм еджэпли

4 щашыгъ чылпэ мини З-м ехъумэ ательятаагъеу. Адыгейим илащэхэм, Къэралыгъо Думэм ыкъи УФ-м и Правительствэ зэдэлжэньенгъэу азыфагу дэ-

льям ишуагъэклэ 2022 — 2024-рэ ильэсхэм ательятаагъеу еджэпли 5-мэ яшын пае федералнэ мыльку мымакъе джыри кыатлупши. Еджэпли

кэхэр гээпсигъэнхэм пае федералнэ іэлыгъуу кыхагъэ-кынм фэшI тиофшэн джыри льдгэжэктэшт», — **кыхигъэхъуагъ Владислав Резник.**

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль афэгъэшьошэгъеним ехъылгагъ

Цыфхэр социальнэу ухьумэгъэнхэм ылъэныкъокъе тэххэгъэхэр зэрялхэм фэшI рэзэнгъэ тхыль афэшьошэгъэнэу:

1) Кушъу Ольгэ Анатолий ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыецкъопэ районым щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэло-фашэхэр зыгъэцэклээрэ гупчэм» икъутамэу N 3-м ясоциальнэ юфышэ;

2) Цыплынэ Жанетэ Сыхъатбый ыпхъум — Адыгэ Республикэм юфшэнымкъе ыкъи социальнэ хэхъонгъэмкъе и Министерствэ иотдел илащэ;

3) Шынхъо Иринэ Салбый ыпхъум — Адыгэ Республикэм юфшэнымкъе ыкъи социальнэ хэхъонгъэмкъе и Министерствэ икъэбар-правовой отдел илащэ;

4) Ехъулэ Заремэ Даутэ ыпхъум — Адыгэ Респу-

бликэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ-къалэ дэсхэм ясоциальнэ фэло-фашэхэр зыгъэцэклээрэ гупчэм» илащэ игуадээ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыйл Мурат
къ. Мыецкъупэ, Жъоныгъуакъэм и 24-рэ, 2022-рэ ильэс N 109

Къэзэкъ културэм ифестиваль

Мы мазэм и 28-м ыкъи и 29-м Адыгейим къэзэкъ културэм ия XXXI-р Шъольыр фестиваль-зэнэкъокъу ия 3-рэ тур щыкъошт.

«Къэзэкъ културэм и Шъольыр фестиваль» и Ассоциации юфхъабзэм изэхэшакъу, Адыгэ Республикэмрэ президент грантхэм я Фондрэ къа-

тупшире Грантыр агъэфедээ, АР-м юфшэнымрэ социальнэ хэхъонгъэмрэклэ, культурэмкъе иминистерствэхэр, Мыецкъопэ рай-

онымрэ яадминистрациехэр, Пшызэ къэзэкъыдзэм и Мыецкъопэ къэзэкъ отдел іэпылгъухэу фестивалыр рагъеко-кышт.

Кэлэццыкъухэм, нахьыжхэм ятворческе купхэр, ордэйхэр, пшынахэр, къэзэкъ фольклор-этнографическе купхэр, іэпэшьсэхэр зышыхэр, изобразительнэ искуствэм пильхэр зэрэгзэнэкъохууцтых, шэныгъэ-практическе конференции зэхажшт. 2021-рэ ильэсэм кыышыублагъэу фестивалым изэнэкъокъу хагъэхагъяа лъэнэкъоу «Хореография» зыфиорэр

— къэзэкъыдзэ къашьюу йашэ алыгъэу къашырэр ыкъи лъэпкъ къашомкъе зэнэкъохуу ашкыдыхэлтигъэх.

Шоигъонгъэ зиэ пстэури хэлэжьэнэу фестивалым изэхэшакъохэм рагъеблэгъэх. Ашкыдыхэлтигъэ юфхъа-бзэхэмрэ ахэр зыщыкъохэмрэ тисайт нахь игъекотыгъэу ижүүгүйтэштых: adugoice@mail.ru

Шъуисоциальнэ фитыныгъэхэр къэшъуухъумэх

Юфшэн языгъэхэрэм ахьщэр нахь клаугъоенным ыкъи хэбзэлаххэр амьтынхэм пае цыфхэу аштагъэм епхыгъэ тхыльхэу агъэхъазырын фаяхэр агъэпсихэрэп. Жэриоу ахэм зээгыныгъэ адашы.

Джащ тетэу юф зышэхэрэл социальнэ-правовой лъэ-ныкъомкъе амалынчъэу мэхъух:
— лэжъалкъэр ахэм игъом

къарамытын ё къарамытыхэн альэкъыщт;
— зыщыфахэр юфым кылиагъэклэшьщт;
— сымаджэ хъухэмэ тхыль

къарамытын, лъэрмыххэм ё сабый кызфэхъуягъэхэм ахьщэу къаратын фаер чаукуошэн альэкъыщт;
— юфшаплээм фыкъуагъэ

шыхъуухэмэ ахьщэ къафамы-льэгъужын, юкъыб къэралым кло зышыонгъохэм визэ къара-мытын альэкъыщт.

Джащ фэдэу хабэу юф зышэхэрэм димыштэу юф зышэхэрэм ашыщхэм унэ ашэфын хумэ, ахьщэ къафызэклэгъэклюрэп, яльфызэхэр зэрэджэхэрэм пае хэбзэлаххэу атырэм къыща-пъакъэрэп. Пенсиер агъэнэфэн хуми, а ильэсхэр хэзигъэхэу къафальтиэ. Джащ фэдэу шьэфэу юф

язьшэхэрэм административ-нэ пшьэдэклэж арагъэхы ё тазырышко атыральхээ. Хэбзэ-лаххэр зэрэмьтыхэрэм пае уголовнэ пшьэдэклэж арагъэхын альэкъыщт. Юфшэн языгъэхэрэм пшьэдэклэж ин зэраагъэхэштыхыр зыщагъэгъупшэ хууцтэп.

УФ-м социальнэ страхованиемкъе и Фонд икъутамэу АР-м щыэр

Тарихъыр ыкIи цыфыр

Ти Мыеекъуп

Жъоныгъуакэм и 25-м къалэу Мыеекъупэ загъэпсыгъэр ильэси 165-рэ мэхъу.

Ар псыхъоу Шъхъэгуащэ иджагбъу нэпкъ урыс пытаплэу, бгыу пстэумки бгышхокIэ къэшыхъягъу, къытугэдхагъ. 1858 — 1863-рэ ильэсхэм Кавказ заом ыкIэхэм ар Черкесиер къызыIэкIэгъехъэгъэнимкэ анахъ мэхъанэшко зил дээстра-тегическе чыпIагъ. 1870-рэ ильэсис — уездна къэлагъ. 1871-рэ ильэсис дээ гъэорышилэу зэрэштыр тырахыгъагъ, 1878-рэ ильэсис къэлэгъэорышилэу илэ хүгъэ. Ащ къыщыублагъяу къалэм хахъоу ублагъ, анахъеу сатыу-про-мышленнэ лъэньюкъомкэ гъез-гъэу. Я XIX-рэ лъэшэгъум ыкIэм мэкъумэш гъомылалхъэхэр къыдээгъэкIыре алерэ пред-приятиехэр къалэм къыдта-дхэхэр ригъэжъагъ, былымху-ным, тутыншэнным заушомбгъу, алерэ ублеплэе училицир, чылыс еджаплэр къыщызэуахъых.

Къэлэ ныбжыкIэр анахъеу дунаим цэрийо щызышыгъээр 1897-рэ ильэсис археологэу Н. И. Веселовскэм Мыеекъопэ иушхъяэр къызэрхигъэшгъээр

ары. Ащ зэтэхэм, къычлаты-къыгъэм тарихъ уасэу ялэмкэ зэбгэшэнхэ щылэп. Дышьеу, тыхынену къычахыгъэм тарихымкэ осэшко ил. Джары Мыеекъопэ юашхъэм изэхэубытгээ пкъыгъо гъэшгэгъон дэдэхэм яэспозиции Урысыем и Къэра-лыгъо Эрмитаж и Дышьэ гъэ-тэлтилэп къызкызызэуахъгъэр. 1909-рэ ильэсис Мыеекъупэ илэгъо-блэгъухэм чыдагъэр бэдэдэу къыщыхагъэшгъыгъ. Ок-тябрьскэ революцием ыуж Мыеекъупэ Совет хабзэр ща-гъяуцугъ.

1936-рэ ильэсис щеэжъя-гъэу Мыеекъупэ Адыгэ автоном хэкум (джы Адыгэ Республика) иадминистративнэ гупчэу щыт. Хэгъэту зээшхом ильэхъян нэ-мыц-фашист техаклохэр тихэу къызебанхэм, тикъалэ шьоб-жышишо къытырашагъ, зэх-акъутагъ. Ау хыягъэр зээ жы-лымым текуягъ.

Джырэ Мыеекъупэ къэлэ дах, кIэрлэ, зетэгъэпсихъагъ. Щыэ-нэгъэм ильэнкъо пстэумки — промышленностымкэ, мэ-

ку-мэшымкэ, гъэсэнгъэмкэ, шъэнгъэмкэ, культурэмкэ, спортымкэ хэпшыкIу зиштагъ. Мыеекъупэ ичыюопс хяламэт нэм зэрэфэлль, къэлэдэсхэм псэукIэ-щылэп амал щырял,

лэжьэлэпэ зэфэшхъяфхэр щы-пэртыхъ.

Ти Мыеекъупэ ашьэрэ еджэ-пэшхохэу Адыгэ къэралыгъо ыкIи Мыеекъопэ къэралыгъо технологическе университет-

хэр, гурт еджаплэр, шэнэгъэ учреждениехэр, музейхэр, теат-рэхэр, тхыльеджаплэр бэу дэтыхъ. Уахътэм диштэу Адыгэ-им икъэлэ шъхъаэ хэхъо, зештэ. (Тикорр.).

ЯПоф зырагъэушъомбгъу

(ИкIэух.)

Станицэу Джаджэм щыпсэурэ Александр Годовниковыр ильэс пчыагъэ хъугъэ хэтэрыкIхэм якъэгъэкIын үүж зитир. ЫпэкIэ унэе хыизмэт илагъ, 2017-рэ ильэсис мэкъумэш-фермер хыизмэтшаплэ къызэуихъигъ.

— Тэ тихати, тигъунэгъухэм амылэжхэрэми, хэтэрыкI эз-фэшхъяфхэр ашыгъэтийсхэ-щтыгъ. Сызэмийлэгъэ щылэп, ау къэзгъэкIынэу къыхэсхыгъэхэр картоф, кабачки ыкIи гы-ныплыр арых. Бжыни къэз-гъэкIэу къыхэкIы. Ау ар нахъ кын, сыда пломэ зэрэулхыгъээшэн фыа, мазэ-мэзиту нахы-бэрэ щылтырэл. Непэрэ мафэм ехуулэу зэкIэмкIи гектар 25-рэ

тэгъэлажъ. СикIалэ къызгот. Мы шуульгъэйра чыгухэр зэ-хэкIыхъагъэхэр, хэкIхэр алут-куагъэхэр щытыгъэх. Ащ ягъэ-къэбзэн, изэтэгъэуцон ильэсич ыхыгъ. Чыгыжхъэр итхыкIы-хэх, хэкIхэр үтшыгъэх. Иль-сиплэ хъугъэ мы чыпIэм тызы-шылажъэрэр, — elo Александр.

Агротехническе шапхъэхэр къыдилытэзэ фермерым иоф-шэн егъэцакI. Картофыр зыуихыжыкIэ ащ горчицэ щепхы, къэгъагъ кырихынену зыригъяжъэкI чыгум хэжухъажы, ар чыгъэшү мэхъу.

Алерэ картофыр мэзаем и 25-м ыгъэтийсхъагъ, гъэтхапэм и 25-м ыухыгъ. ЗэкIэмкIи гектар 15 мы ильэсис ашагъэр. Ом изытет зэрэччыиэм иягъэ

къызэрэхэр фермерым къы-хэгъэшгъ. Картофым иухыжын мы ильэсис нахъ гужьон ыльэ-кын, мэкъугуу мазэм рагъэ-жэшт. Лэжыгъэм иухыжын кын къащыхъэрэп, сыда пломэ ар хэушхъяфхыгъэ тракто-рымкэ къычлатыкIыжы, зыу-гъоижышт цыфхэр къыраща-лэх. Нэужым а чыпIэхэм, ыпэкIэ къызэрэштиуагъэм фэдэу, горчицэр щапхъышт. Бэдзэогъум ыкIэм хажухъя-жышт ыкIи нэмийкI культуре хагъэтэйсхъяжышт.

Мы ильэсис картофым нэ-мыкIэ бжын гектар 1,5-рэ, кабачки гектари 3, гыныпль гектариту фэдэз ыкIи нахъ класу аугъоижырэ картоф джыри аштэйсхъяштых.

ХэтэрыкIхэр къэбгъэкIынрэшхэх щытэп, ау технология-кIхэр къежъагъэх. Гүшүлэм пае, хэтэрыкIхэр чыгум ебгэ-кунхэм пае дээзитхуэрэ тракторхэр щылэх хъугъэх. Колорадскэ шьомпIэжъым иягъэ къэмыкIоним пае чылапхъэу халхъяштым щэнауткэ тоф дашлэ. Ащ иштуагъэкI алерэ мэфэ 50-м къекIуалэхэрэл, нэужум тетъисхъагъэхэм, язэ-рар къекIохэрэл. ЫпэкIэ шуланэкIэ гектар пчыагъэхэр зэралкIэштигъэхэм фэдэжъэл, джы хэтэрыкIхэм апае щылэ щэнаутхэр атыраутхэ, лэжыгъэм иягъэ ымыкIэу уцыжхъэр егъялэх. ХэтэрыкIхэм псы языгъэгъотирэ йэмэ-псымэхэри ращалэх.

— Тиофшэн епхыгъэ семи-

нархэм тахэлажъэ, тишэнэгъэхэм ахэтэгъахъо. Чылэпхъэ анахъ дэгъухэр зэрэдгээфедэ-щтхэм тыпыль. Тэ къэдгъэкIырэ чылапхъэхэр заулэрэ тфикьущт. Бэдзэогъум картофу дгээтийсхъярэр чылапхъэ ашырэм фэд. Ащ сертификат пытлхъанэу тыфай, — elo тигущыгъэ.

Александр Годовниковым ихэтэрыкIхэм ядэгүүгъэ тыди щызэлтшыагъ. Илэжыгъэ Великовечнэм дэт бэдзэрим щещэ, губгъом къаклохээ зыщэфхэри макIэн.

— ХэтэрыкIхэм якъэгъэкIын технологии шхъяф пыль. Чыгыгъэшоу ептын фаем ыныкъо нахъ еттырэп, шынкъэ, үтхыжыре лэжыгъэм ипчагъэ къыщэкIэ, ау тэркIэ анахъ

шъхъаээр тилэжыгъэ ибагъэп, идэгүүгъ нахъ. Гъэрекло картоф тонн 20-м ехуу тыгуоижыгъ. Мыгыи ащ къыщыкIэштэп, — elo Александр.

Лэжыгъэу юахыжырээр зы-щагъэтэйхын псэуальэ ашынэу рагъэжъагъ. Къэралыгъо ыпэй-эгъум иштуагъэкIэ хэхъонгъэхэр зэралхыэрэр кIэухым Александр Годовниковым къыуагъ. Гъэрекло субсидиу сомэ миллионын ехуу къарагыгъ, ащ нэмийкIэу ильэс заулэкIэ узэкIэ-ибжэжымэ, езыгъэжъэгъэкIэ фермерхэм аратырэ грантым хэфагъ, ашкIэ трактор ыщэфы-гъагъ.

ДЕЛЭКЬО Анет.
Сурэтхэр йашынэ Аслын тырихыгъэх.

Адыгабзэм изэгъешэн ӏэкӏыбым щылъагъекӀуватэ

Филологым имафэ непэ къералыгъом щыхагъеунэфыкы. Филологием, бзэ зэгъешэним зишийнэгъэ езыпхыгъэ пстэуми ар ямэфэк.

«Дюзджэ университетим научно-литературным и факультетом Кавказ отделение щылъагъясъ. Адыгабзэм адыг литературмэр гъурджашибзэмр гъурджа литературмэр отделением истудентхэм щыззрагъаша. Гэц фэдэу Грузиим, Тбилиси,

щытшленеу зетэгъажьем студент нэбгырэ мин 12 фэдиз щеджэштыг. Джы ахэм япчагъэ мин 33-рэ хъугъэ. Университетим мы ильэсхэм къаклоц лъэшэу хэхъуаг; зыщеджэрэ корпусхэр, студентхэр зыщыпсэурэ псэуальхэр, шхаплехэр нахьыбэхъугъэх. Чыпэ хэхыгъэ илэу къалам пэблагъэу ар цыт. Еджапэм ичыналье парк хэт. Аш

т тцэкэ, Адыгеим къикыгъэ кэлэеgeаджэхэмкэ, къитфагъэшшуашэу чыпэ щыхагъеунэфыкыщт. Аш нэмыккэу юфхъэбэз зэфэшхъафхэр ашьэрэ еджаплэм чезыу-чезыую щыззахащх, 2016-рэ ыкыи 2019-рэ ильэсхэм дунэе конференциехэр щырагъекокыгъэх, 2023-рэ ильэсэм бзэ шэныгъэлэжъеу Кіэрэшэ Зэйнаб къы-

зыхъуугъэр ильэси 100 зэрэхъурэм фэгъехыгъэ конференции Адыгэ къералыгъо университетим щызэхищэнэу раххуухъа.

2015-рэ ильэсэм щыублагъэу Дюзджэ университетим ипащэр Нигар Демирджан Чакан. Аш янэж адыг ыкли ынаэ лэшэу къиттет. «Сыд шъуукъэбар, сыйдэу шъухъурэ?» ыловэ къит-пэгъокы. Адыгабзэм, адыгэ литературэм язэгъешэнкэ Дюзджэ университетим щыззахащхэ хъугъэ курсхэр тапэкли щылъыкотэнхэм еджаплэм ипащэр ынаэ тет», — къеуатэ Хъакимызэ Мирэ. Аш къызэриуагъэмкэ, гъэтхапэм и 14-м, адыгабзэм и Мафэ, зэхажэрэ онлайн-форумхэм ахэлажъэх. «Адыгабзэм хэт фэлазэр?» зыфиорэ зэнэкъокур рагъекокыгъ.

Ильэс пчагъэхэм къаклоц Адыгэ къералыгъо университетим Дюзджэ къералыгъо университетим Дюзджэ зэдэлажъэх, ялъыкло купхэр зэхахъэх. «Адыгэ къералыгъо университетим ипащэр Мамый Даутэ Тогъого-гъо Дюзджэ университетим щыагъ, Адыгэ Республика и Лышхъэу Къумпыл Мурат Тыркуем зэком тикилэеgeаджэхэм зыщырагъаджэхэрэ Дюзджэ университетим облэгъаг. Ар шуашэу тэркэ хъугъэ. Адыгэ Тыркуем исхэмкээ тарих хъугъэ-шагъэу зэрэхъу-гъэш хэлъэп», — Хъакимызэ Мирэ хигъеунэфыкыгъ.

Джы ильэс еджэгъур ыкли эм фэкло, кэлэх ушэтийнхэм студентхэр афагъехъазырых. Тикилэеgeаджэхэр мазэкэ Адыгеим залыгэсфынэу къекложыщхы къыкэлэльыккорэ ильэс еджэгъукэм нэс.

ТЭУ Замир.

Адыгэ къералыгъо университетим икэлэеgeаджэхэу Хъакимызэ Мирэ, Долэ Рузанэ, Шъхъэлэхъо Сусанэ 2013-рэ ильэсэм щыублагъэу Тыркуем и Дюзджэ къералыгъо университет истудентхэр адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэ щырагъаджэх.

къикыгъэ кэлэеgeаджэхэу илэгээтийн Иофшици. Пандемиим цуахьтэ мы дүүсэргэ ильэситум студенчээм япчагъэ къызы-кагъ», — къеуатэ Хъакимызэ Мирэ.

Аш предметитфыкэ десэхэр аргъехъых, ахэр: адыгэ фольклоры, адыгэ литературэр, тхьбээр, сочинение, ус тхынэр.

Долэ Рузанэ аэрэе курсым щыублагъэу яглээнэрэм нэсынжъэу ашеджэхэрэм адыгэ грамматикар аргъехъых.

Шъхъэлэхъо Сусанэ адыгабзэмрэ литературэмрэ, зэдэлжынныр, бзэ анализыр аргъехъых.

Абрэдж Саидэ едэүн-къэгүүшийн, тхэн-еджэн десэхэр, урысыззэр аргъашээ.

«Дюзджэ университетим Иоф

Урысые Федерацием и Къэралыгъо автоинспекции пропагандэмкІэ икъулыкъу зызэхащагъэр ильэс 90-рэ хъугъэ

Тарихъ гъогу гъэшІэгъон къыкІугъ

Ильэс зэкІэллыкІохэм Адыгейм пропагандэмкІэ икъулыкъу, Урысыем ием фэдэу, Къэралыгъо автоинспекцием игъусэу зэхъокыныгъэхэр фэхъуххээзэ кырыкIуагъ. Ау сидигъуи анахь шхъаIэу щитыр кІэлэцIуагъэр ыкIи нахыжъхэр щынэгъончъэу гъогум зэрэшызекIоштхэм фегъэджэгъэнхэр ары.

КъежъапIэр

Адыгейм гъогурыкIоныр щынэгъончъэнимкІэ икъулыкъу итарихъ гъогу 1936-рэ ильэсийм къышежъэмэ, пропагандэр — 1932-рэ ары. ЗэрэхъурэмкІэ, инспекцием нахы, ар нахыжъ. А лъэхъаным Адыгэ автоном хэкур Краснодар краим хахъэцтыгъ. ГъогурыкIоныр щынэгъончъэним иофыгинохъ япхыгъэ тофхъабзэхэр цыфхэм альгээ ѫсынхэм фэшI иофыши-мэкүмэц милицием и ГъэлорышлэпIэ шхъаIэ 1932-рэ ильэсийм къыдигъэцIыгъэ унашьом апэрэу мы гущыэм имэжьанэ шэпхъэ тхылхэм къахъфагъ.

Адыгэ автоном хэкум и Къэралыгъо автоинспекции ильэс 27-рэ хэтыгъэ Цэй Аслын зэлтэгъешэн (пропагандэ) тофшэныр ригъэжъэгъагъ. Ащ игъусагъ Владимир Квач. А тофым паашхэм автомобилэу ГАЗ-51-рэ, кинокамэрэ ыкIи макъэр нахь зыгъельэшыре пкыгъо ГУ-20-р квартатыгъех. А машинэм ыбгъухэм тхыгъэхэу «Ешъуагъэр рулым Iусынэу щитэп!», «ГъогурыкIоныр щынэгъончъэним иша-пхъэхэр жъугъэцаклэх!» зыфиохъэрэг атэгэпкIагъэхэу къеклокIыщтыгъех. Мыекъуалэ иурамхэу цыфхэр нахь жъугъэхэу зытхэхэм къащыуцщигъех ыкIи мэкъэшхокIэ къаджэштыгъех.

Отставкэм щыэ милицием имайорэу Василий Рассказовым пропагандэмкІэ тофшэнээр 1970-рэ ильэсхэм лъигъэктагъ. Къалэм зэхъокыныгъэ гъэнэфагъэхэр мы лъэныкъомкІэ щыхъунхэм илахьышу хильхъагъ, гъесэнгъэгэе иучрежденихэм клоэ зэдэгүүшIэгъухэр ашызэхижцэштыгъех, СМИ-хэм къебархэр алэкингъахъэштыгъ. 1970 — 1980-рэ ильэсхэм къалэм дэт автомобилхэм япчагъэ бээз зэрэхъущтыгъэр. Ареу щыт нахь мышэми, гъогурыкIоныр щынэгъончъэу зэхэштэгъенир автоинспекцием пшъериль шхъаIэу илагъ. Урамхэу Пролетарскэмрэ Лениним ыцIэ зыкырэмрэ зыщызэхэцIыхэрэм дэжэ апэрэ нэфрыгуазэр 1960-рэ ильэсхэм ыкIэхэм къитеу-цуагъ.

ЮИД-хэм язэхэшэн

ПэшорыгъэшI тофхъабзэхэр ержапIэхэм ашызэхажэштыгъех. Ащ даклоу, анахь мэхъанэ зиэхъугъэ-шлагъэу пропагандэм икъулыкъу 1973-рэ ильэсийм къыхъухъагъэхэм ашыцI кІэлэджеэко анахь чанхэр гъогу-

рыкIоным инспектор ныбжыкIэхэм (ЮИД) яотряд исатыр зэрэхъагъэхэр. Къэлэ зыгъэцэфыпIэ паркым автогородок щагъэлсыгъ. Ащ икIэшэкIуагъ Нина Николаевар, ильэс 40-рэ мы лъэныкъомкІэ тоф ышагъ, джэгукIэ зэфшхъафхэр ашкытуупшысигъэх. Мы чыпIэр ары лэлэж пчъагъэхэм гъогурыкIоныр ишапхъэхэм япхыгъэ шлэнгъэхэр зыщауштэгъэхэр. Охътэ гъэнэфагъэ зытешIэм МыекъопIэ гурйт ержапIэу N 9-м автогородокыр кIэу къыщызэуахъыгъ. Мы уахътэм ЮИД-м Адыгейм зытешIомбгъу: отряды 162-м кІэлэцIыкI 2300-м ехъу хэхъе. Мы движением имэхъанэ республикэм зыкыщегъээтигъэхэм фэшI ныбжыкIэхэм азыфагу зэнэкъохуухэр зэхашх. Теклонгъэ кыдээзыхъэрэх Урысые зэнэкъохуу «Безопасное колесо» зыфиорэм зыкыщагъэлэгъон амал яI. Мыщ Адыгейм илъыкIохэм ильэсхэм икъулыкIохэм зэхэштэгъэхэр ашызэхижцэштыгъех, СМИ-хэм къебархэр алэкингъахъэштыгъ. 1970 — 1980-рэ ильэсхэм къалэм дэт автомобилхэм япчагъэ бээз зэрэхъущтыгъэр. Ареу щыт нахь мышэми, гъогурыкIоныр щынэгъончъэу зэхэштэгъенир автоинспекцием пшъериль шхъаIэу илагъ. Урамхэу Пролетарскэмрэ Лениним ыцIэ зыкырэмрэ зыщызэхэцIыхэрэм дэжэ апэрэ нэфрыгуазэр 1960-рэ ильэсхэм ыкIэхэм къитеу-цуагъ.

Структурнэ зэхъокыныгъэхэр

Адыгейм и Къэралыгъо автоинспекции итарихъ республикаэр загъэлсыгъ 1991-рэ ильэсийм къышежъэ. Гъогу-транспорт хуугъэ-шлагъэхэр къэмгъэхъутгъэнхэм тоф дэзьшIещт хэ-

ушхъафыкIыгъэ подразделение Краснодар краим и Къэралыгъо автоинспекции къыхагъэкIыгъ.

1990-рэ ильэсхэм республике инспекцием зэхъокыныгъэ гъэнэфагъэхэр щыхъугъэх. 1993-рэ ильэсийм гъогу-патруль кулыкIум ихэушхъафыкIыгъэ баталлон агъэлсыгъ. Гъогу инфраструктурэм зызериушомбгъурем, автотранспортным ипчагъэ зэрэхахъорэм ар епхыгъагъ.

ПропагандэмкІэ кулыкIур Къэралыгъо автоинспекцием чыпIэ гъэнэфагъэ щыриIэу иподразделенихэм ахэхъ ыкIи гъогурыкIоныр щынэгъончъэнимкІэ зэхэшэн тофхэм афэгъэзэгъэ отделэу щыт. Ащ ипащэр полицием иподполковнику Мурат. 1995-рэ ильэсийм хеушхъафыкIыгъэ взводым инспекторзу аш тофшэнэир ригъэжъэгъагъ. ГъэлорышлэпIэм къащэжъи инспектор шхъаIэу тэклурэ тоф ышагъэу, пропагандэм икъебар-зэхэфын подразделение (ащ дэжъым аштэу зэрикIоштэгъэхэр) ипащэр 2002-рэ ильэсийм агъэнэфагъ.

— *Nenu, сидигъуи ти-отдел тофышиIэхэм пшъериль шхъаIэу яIэхэр зэхъокыгъэхэн, ау хахъохэр афашиIыгъэх. Ахэр республикэм щыхъурэ гъогу хуугъэ-шлагъэхэр угъоигъэнэр*

ыкIи зэфхъысыжъхэр шIыгъэпIэр, гъогум ыкIи урамхэм щынэгъончъэу щыфхэр зэра-щызекIоштхэ шIы-кIэхэр алтыгъэIэсигъэн-хэмкІэ социальнэ-пэшиIорыгъэшI ыкIи пIуныгъэ-пропагандэ тофхъаб-зэхэр зэхэшгъэнхэр, къэ-барлыгъэIэс амалхэм чанэу тоф адэтиIынэр, — къылуагъ Бээдэжэжъы-къо Мурат.

ПропагандэмкІэ кулыкIур Къэралыгъо автоинспекцием чыпIэ гъэнэфагъэ щыриIэу иподразделенихэм ахэхъ ыкIи гъогурыкIоныр щынэгъончъэнимкІэ зэхэшэн тофхэм афэгъэзэгъэ отделэу щыт.

Щынэгъэр къы-зэтгээнэгъэнэр

АР-м хэгъэгү клоцI тофхэмкІэ и Министерствэ гъогурыкIоныр щынэгъончъэнимкІэ и Къэралыгъо инспекции и ГъэлорышлэпIэм ичыпIэ подразделении 7-мэ кулыкIушIэ зырыз ашы. ГъэлорышлэпIэм пропагандэмкІэ иотдел нэбгырищмэ тоф щашI: Лъашэкъо Зар, ЖэнэлI Сусан, Инна Москалэнкар.

ПропагандэмкІэ кулыкIушIэхэм къэралыгъо хабзэм илъыкIохэм, общественнэ организациехэм, дин объединенихэм, нахыжъхэм, зэлвшашIэрэ цыфхэм, спортсменхэм, нэмыхэхэм зэпхынгъэ пытэ адьярIэу яофишэн зэхаша. 2021-рэ ильэсийм федеральнэ проектым ипхырыщиин къыдыхэлъытагъэу гъесэнгъэ тедзэм и Гупчэу «Лаборатория безопасности» зыфиорэр къыззуахъыгъ. Ащ нэмыхэхэм, лъэпкI проектэу «Щынэгъончъэ ыкIи шэпхъэшхэм адиштэрэ гъогухэр» зыфиорэм къыдыхэлъытагъэу ны-тыхэм апае программэу «Детство безопасности» зыфиорэр пхыращи.

Ильэс зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр къыхагъэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэллыкIохэмии тофшэнэир зэрэзэхажэштэм ишыкIаклэхэр зэрэлъагъэктэшхэм инспекторхэр ыуж итых, ащ даклоу ежхэм кIэу къаупшысырээр маклэп, джырэ амалхэр къызфагъэфедэх. Социальнэ ыкIи ныбжь куп зэфшхъафхэр гъогурыкIоным зэрэхэлжъэхэрээр къагурыозэ, хэти фытэгъэпхъягъэ шыкIэр къыхахы. Ахэр зэкІэ

Урысые Федерацием и Къэралыгъо автоинспекции пропагандэмкээ икъулыкъу зызэхащагъэр ильэс 90-рэ хъугъэ

Щынэгъончъенным илофыгъохэм ынаа атет

АР-м и Къэралыгъо автоинспекции пропагандэмкээ иотдел иоф щызышагъэхэу пенсием тысыжыгъэхэми мэфэкыр хагъенуфыкы, яофшэгъугъэхэр, мафэу къяктугъэхэр агу къагъэкыжых. Ахэм зэу ашыц ильэс 20-рэ пропагандэмкээ куулукъум инспекторэу иоф щызышагъэ Оздэмыр Налбы.

— Адыгэ къэралыгъо кэлэгъэдже институтыр къэсүххи, еджаплэм иоф щышишээ Къэралыгъо автоинспекцием ишацакъэ Пэкшо Аскэр сиукинчуу хуягъэ. Адыгабзэкээ гүшүээрэ пропагандэмкээ отдельым зэришыкагъэр ашт къысилуу, 1994-рэ ильэсийм иофшэнэрийг эзгэжьеягъарь. Ильэс 20-рэ иоф шыныгъэхэу, хэгъэгүү кюц иофхэмкээ куулукъухэм зэхъокынчъэхэр къазыщежъэхэм майорым сыйнесигъэу пенсием сыйкулагъ, — къелуатэ тигушыгъэгъ.

Сид фэдэрэ лъеххани цыфым ишынчъэнэ кызыэтэгъэнэ

гъэнэир, къэухумэгъэнэир пшьэриль шхъаахэм ашыц. Къэралыгъо автоинспекцием пропагандэмкээ инспектор ар егъэцакъэ. Ашт даклоу, телевидением, радиом къашэгүшүэ, гъезет тхыгъэхэм якъыхуутын хэлажье, гъогурыкъонир щынэгъончъэнэйм фэорышишээр иофтхъабзэхэр зэхшэх, ашт щагъэфедэрэ нэрыльгээтуу ишпийгъухэр ешых. Арышь, пропагандэмкээ инспектор сэнэхъатыр творческэу альяты.

Налбы иоф ешшэфэ мы лъагъом рукулагъ. Иофшэн шуу зэрильгъурэр, ыгукэ зэрэфэ

щагъэр сидигъуи къыхэшыщтыгъ. Пропагандэмкээ инспектор сэнэхъатыр иоф рушишэнэир псынкээп. Ашт фэгъэзагъэм жэбээ дахэ үүльян, цыфхэм адэгүшүээн, зыгэлишэнэх ыльякъеу шытын, сурэт ыкчи видеотехникинхэм афэлэпэлэсэн фэе.

— Иофшэнэир зесэгъажъэм компьютерхэр щылаагъэхэп, джышилэв автомобиль дэгъүхэри тиагъэхэп, мотоциклэм тыйтесигъ, къэбархэр машинкэ къызэрхкоклэх хэтиутыгъэх, — elo Налбы. — Сидигъуи цыфхэм садэгүшүэныр, сахэтэу иоф адэсшэнэир сикэсагъ. Ашт даклоу

кэлэццүкхэмни тинаа атетыгъ. Еджаплэм иофшэнэхэр къэткүхэштыгъэх, инспектор ныбжыкээхэр дгэхъазырыштыгъэх. Урысые зэнэкъоюу «Безопасное колесо» зыфиорэм тикомандэ хэлажээ зыхыкъэ саригусэу садакшыгъэ.

Водительхэмни лъэсрэйклохэмни гъэсэлтэхыдэ уакыыфеджэкээ ашыгэшшэгъон хүрээл. Пропагандэмкээ инспекторыр сидигъуи иофшэн шыкаклэхэр кыифигъотынхэ фэе. Цыфым ишынчъэнэ кызыэтэгъэнэйр пшьэриль шхъаахэу зэрэштыр Налбы къыхегъэшь.

Оздэмыр Налбы пенсием щыл нахь мышшэми, гъогурыкъонир щынэгъончъэнэйм джыри тинаа атеты. Автоеджаплэу «Лидер» зыфиорэм водитель ныбжыкээхэр щыргэаджэх. Шапхъэхэр шюокл имылэу агъэцэкленхэм, гъогурыкъоним хэллэжьеэрэ пстэуми лытэнэгъэ зэфирялэу, сакыныгъэр ялгэгъохшэу зэрэштын фаем фегъасэх.

Иофшэн гуаххо хегъуватэ

Гъогурыкъонир чэчи мафи зэпыурэп. Авто-транспортын тигъогуухэр зэриушьагъэм ар къыхэчкыгъ. Мыщ даклоу цыфым ишынчъэнэ щынагъо къышхъарэууцо. Ар къэзгэгъунэрээр пропагандэмкээ инспекторыр ары. Гъогурыкъонир щынэгъончъэнэймкээ пропагандэмкээ инспектор сэнэхъатыр къызэрхкок.

Непэ мыщ епхыгъэ пшьэрильхэр зыгъэцакъэхэрэм ашыщэу Трэхъо Кимэ мэфэкырм ехүллэу гүшүэгэй түфхэхүгъ. АР-м хэгъэгүү кюц иофхэмкээ и Министерствэ иотделээр Тэхъутэмийкье районым щылэм гъогурыкъонир щынэгъончъэнэймкээ инспекцие пропагандэмкээ иотдел инспекторэу куулукъур щехы.

Пропагандэмкээ инспекторэу зыщытэр бэшшагъэп нахь мышшэми, иофшэнэхэр амалэу 1эклэлтийр ыгъэфедэн ыкчи зыкыгъэлэгъон ыльякъыгъ. Непэ ашт пэшшорыгъэшь иофтхъабзээ зэфэшхъафхэр кэлэццүклюу ыгыпшэхэм, гүртэд иджаплэм ашызхэшэх, гъогу-транспорт хъульгэшагъэхэр къэмыгъэхэгъэхэнэмкээ зэдэгүшүэгъухэр адешых. Цыфхэр зезьшэрэ организациехэрэу районым итхэм, нэмыкхэм зэпхынгъэ адьрил, езигъэжъэгъэхэрэ водителхэм зэлжигъухэр адешых. Анахь шхъаахэу Кимэ тинаа зытыригъэтээр гъогурыкъоним хэлжьеэрэ пстэури щынэгъончъэу түгум щызеконхэр зэрэфаэр альигъээсныр ары.

— Ашт зесэгъажъакъэм цыфхэр иофтхъабзэхэм къахэмилэжжэнхэм ситешынхъэштыгъ, — къелуатэ Трэхъо Кимэ. — Ау, къызэрэсшомышигъэу къычээкыгъ. Тирайон щылпэсэухэрэд ягуалеу, чанэу гъогурыкъонир щынэгъончъэнэйм фэорышишээрэ иофтхъабзэхэм къахэлажьех, мэхэнануу ялэр зэхашыкы. Анахь шхъаахэу слытэрэр къэбарэ альигъээсныр щынчъэм щагъэфедэнэйр ары.

Полицием икапитан къызэрэхильгэшүэймкээ, сабийм ицынкүгьюм къызэгъэжъаагъэу гъогурыкъоним ишапхъэхэр ебзэшэнхэ фэе. Ашт пае инспекторхэр кэлэццүклюу ыгыпшэхэм бэрэ яхъаклэх.

Кимэ ишынчъэнэ иофшэн закъор арээ зэпхыгъэр. Ишхъэгъуусэу Бэлэрэ ежыррэ яшшашыэу Жасминэ зэдаплу. Полицием иофшэнэхэрэм зыгъэпсэфигъо уахтэу ялэр бэл. Тигушигъэу иунаагьо ар дэгъоу зэхешыкы. Охтэ лыуу къыхэчкырэм Кимэ иунаагьо зыдэгъэпсэфы, спортым икласэу пиль.

Трэхъо Кимэ ильэс 20-м ехъоу полицием зыхэтым къыклюу чылпээ зэфэшхъафхэм инспекторэу иоф ашишагъ. Ашт къызэрхильгэшүэймкээ, полицием куулукъу щылхыныр

гъэшгээноы ыкчи ыгу рехьы. Арышь, тайдэ щылаагъэми иофшэнкэ «мыр анахь къахэсэгъэшь» ыоныр къехыильэхкы. Кимэ иофшаклэхэрэм зыгъэпсэфигъо уахтэу ялэр бэл. Тигушигъэу иунаагьо ар дэгъоу зэхешыкы. Охтэ лыуу къыхэчкырэм Кимэ иунаагьо зыдэгъэпсэфы, спортым икласэу пиль.

Инспекторыр игуалеу иофшэн гэгъухэм мэфэкырм къафэгушуягъ.

— Шыуиофшэн шу шульэгъоу, гуаххо хэжъугъуватэу,

гъэхъагъэхэр шуушыхээ ылэхкэ шуульякъотэнэу сышуффэлъо,

— elo аш.

Я 5 — 6-рэ нэктубгъохэр зыгъэхъазырыгъэр юшынэ Сусан.

Искусствэр, щынтыгъэр

«Музейхэм ячэш» орэбагъо

«Музейхэм ячэш» зыфиорэ зэхахьэр япшыкүзэнэрэу Муекъуапэ щыкүагъ.

Къоюплем щыпсэурэ лъэпкъэм яискусствэкэ Къэралыгъомузеим и Темыр-Кавказ куутамэ щызэхажгээ юфтьхабзэм хабзэм икуулыкүшэхэр, культурэм, искуствэм ашылажжэхэр, къэлэеджакохэр, музеим илофыгъохэр зышогъяшшэгъонхэр хэлжэхгээх.

Къэралыгъом щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэрэ якультурнэ Кэнэрэ Ильэсэу 2022-рэ ильэсир Урысыем щаштагь. Ар къыдальти, музейхэм ячэш ехыилгээ зэхахьэр модэмрэ шэн-хабзэхмэр яхыллагъяа зэхаштагь.

Урысыем ижурналистхэм я Союз хэтэу Ахэджэго Рузанэ музеим щыклогъа зэлуктэгъур зэриштагь. Шэжжым, культурэм, шэн-хабзэхэм афэгъяхыгъа къэбархэр къылотагъэх, музейхэм я Дунэе мафэ игъякотыгъэ зэрэхагъяунэфыкырэр къыхигъяштагь.

Адыгэ Республикаан культурэмкэ иминистрэ игуадзэу, Адыгейим изаслуженэ журналистэ Кушу Светланэ юфтьхабзэм къеклонгъяхэм къафгушуагъ, музеир пүнгэгъэм зэрхэлажжээрэр хигъяунэфыкыгъ.

Музеим ипащэу, Урысыем, Адыгейим, Ингушетиум культурэмкэ язаслуженэ юфышшэу Шъяуапцэкъо Аминэт музеир тарихым, лъэпкъ культурэмэр искуствэмрэ яунэу зэрэштагь, цыфхэр зэрэзэфишхэрэм къатегущыагъ.

Концертыр, шүхъафтынхэр

Къэлэцыкыу ансамблэхэу «Шпаргалкэр», «Сюрпризыр», фэшьхъафхэри зэхахьэм щы-

уджыгъэх. Марина Фатеевар, Лариса Тупчаяр япащхэу къэшшуагъэх.

Дунаим щыцэрило къэлэцыкыу ансамблэу «Муекъуапэ инэфильхэм» адигэ къашьюхэр къышыгъэх. Художественнэ пащэу, Урысыем культурэмкэ изаслуженэ юфышшэу, Адыгэ Республикаан инароднэ артистэу, Къэбэртэе-Бэлькъарым изаслуженэ артистэу Нэнэхж Айдэмийр ансамблэр мэфэкэ зэхахьхэм зэрхэлажжэрэм тишигъяштагь.

Людмила Михайловар зипэшэ ансамблэу «Акцентым» тиғъашуагъ. Урыс пшэшшэжъиҳэм «Шъукъеблагъ» зыфиорэ адигэ орэдир къауагъ, шьошэ зэклужхэр ашыгъэу орэдым диштэу адигэ къашьор къағэлтэгъяа.

Ансамблэу «Ошьутенэм» иорэдийоу, Адыгэ Республикаан

яхбээ джащ фэд» зыфиорэ орэдир едэүгъэхэм лъешшэу агурихыгъ, артисткэм дежуугуяа.

Къэлэеджакохэу Лынгжку

къидэзыхыгъэ Набэкъо Бэлэ фортелианэмкэ произведениехэр къиргъяа, орэдийом эдэжьытуу.

Музеим ипащэ игуадзэу Сулейманова Фатимэ зэхахьэм чанэу хэлжэхгээ ансамблэхэм, артистхэм афгушуагъ, шүхъафтынхэр, музеим ирээнэгъэ тхыльхэр аритыжыгъ.

Шэн-хабзэхэр

Юфтьхабзэм къэлэцыкыу хэр щызэнэкъокуяа, ашыгъэ сурэтхэу шэн-хабзэхэм яхылгъяа, къағэлтэгъяа.

Адыгэ Республикаан исурэтишхэм я Союз ипащэу Елена Абакумовар хагъяунэфыкырэ чылгэхэр къидэзыхыгъэхэм афгушуагъ, музеим ыцлэкэ шүхъафтынхэр аритыжыгъ.

Лъэпкъ иепэласэхэм ялэшгэхэр гъашгъяноо. Платыкъо Айдэмийр, Гостэкъо Русльян, Исаева Анжелэ, Цэй Фариизэт, Гумэ Ларисэ, нэмийкхэм яофшагъяа узыгъяа.

Цэй Фариизэт иепэлсэнэгъэ зилем акырыллызэ, ишэнэгъэхэм зэрхигъяа, къытиуагъ.

Археологхэр

Лъэпкъим ицэрило археологхэр Лэупэкэе Нурбий, Тэу Аслын тарихь къэбархэр къялотагъэх.

Зэхахьэм хэлжэхжээ сурэтшэл-модельер цэрилоу Сташу Юре.

Адыгейим иархеологии зэрэбайр, тарихь пкыгъохэм лъэпкъим къыкүгъэ гъогур къызэрагъяа, тарихь къялотагъэхэр, археологиим ехыилгээ тхыльхэр нахыбзу къидэгъяа.

Зэхахьэм ясабийхэр ягусэхэм, зыныжхэр хэколотагъэхэр щитльгээгъяа.

Зэхахьэр шүкүэ гум къинэжжых, зэхэшакохэм гъээзтэймки «тхъашуугъэпсэу» ятложы тшойн.

Пльэгъурэм, зэхэпхырэм уалуу, щынэгъэм нахуу коуухашэ. «Музейхэм ячэш» зыфиорэ зэхахьэм къэлэцыкыу хэр, нытыхэм ясабийхэр ягусэхэм, зыныжхэр хэколотагъэхэр щитльгээгъяа.

Зэхахьэр шүкүэ гум къинэжжых, зэхэшакохэм гъээзтэймки «тхъашуугъэпсэу» ятложы тшойн.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

упчабэ къатыгъ. Сташу Юре къызэрхигъяа, дунэе культурэм, искуствэм яльэгапхэх алтыгъыгъэ археологхэр республикэм щэпсэх.

Къэралыгъо гъэпсыкэ илэу Адыгейир зыпсэурэр ильэс 100 зэрэхуурэр бжыххэм итээхэгъяа хэдгъяунэфыкышт. «Тарихым, искуствэм, щынэгъэм инэмыкырэ лъэнвикохэм уафызэллэгъяа, республикэм иофшагъэхэм гур къаэты», — къитиуагъ Тэу Аслын.

Къэгъэльэгъонхэр

Чукоткэ илъепкъэм яшэн-хабзэхэм, зызерафапэрэм афэгъэхыгъэ къэгъэльэгъонхэр музеим джырэблагъэ къызызэуахыгъ.

Сурэтхеху Ида Таубе Чукоткэ ильэс 20 хүгъеу щэпсэу. Къэгъэльэгъонхэм ехыилгъяа аш къылотагъэхэм ансамблэу «Муекъуапэ инэфильхэм», искуствэм пышгъэхэр ядэүгъяа.

Адыгейим эрээшилжэхэрээр зэхэпхынхэ гъээштэймки «Муекъуапэ инэфильхэм», искуствэм пышгъэхэр ядэүгъяа.

Музеим зэпымьюу юф щызышээрэ къэгъэльэгъонхэм, Сташу Юре ѿшыгъэ лъэпкъ шуашшэм, тхылхэхэм нэбгыре пши пчыагъэ ялпьыгъ.

— Зэхэшакохэм тафэрэз, сипшэшшэгъяа сиғүсэхэм музеим сиғүсэхэм, — къитиуагъ медицинэ коллежу Муекъуапэ дэтым щеджэрэ Анастасия Вишайко. — Музеим уишэнэгъэхэм ашыхогъахьо, нахыбэрэ тыкъэконуу итхүүхъяа.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ. — Музеир зэлуктэгъэшүү. Миш щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Музеир зэлуктэгъэшүү. Миш щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

— Тыркуем къыкыгъяа зэхахьэм къырихылгъяа, музеим цыфыбэ щытльгээгъяа, — ягупшишэхэм тащагъяаузэ Чэтэо Ибрахимэрэ Едыдж Мэмэтэрэ.

изаслуженэ артисткэу Даутэ Сусанэ эстрадэ, шэжжэр орэдхэр ёгъяа.

Айтэчэр Туукъ Пэрытрэ пшынхэмкэ адигэ орэдышшохэр къырагъяа.

Нарт шааохэм пшиныр зэргэбзэрбазэрэм ўгъяа.

Лъэпкъ музыкально искуствэм ибаиньгъэ зэрэхэштагъяа.

Адыгэ Республикаан и Къэралыгъо филармоние иансамблэ иорэдийохэм, музыканхэм ялэпэлсэнэгъэ зэрэхагъяа.

Адыгэ Республикаан и Негъой Маринэ, дунэе зэнэкъокуяа ялауреатхуу Туцожж Бэлз, Сергей Трутневым жанрэ зэфэшхъафхэмкэ ордхэр къауагъяа.

Дунэе фестивалын илауреатэу Сергей Пособиловын флейтэмкэ адигэ, урыс мэкъамэхэр искуствэр зышогъяа.

Дунэе зэнэкъокуяа ишувхъафтын шүкүэ Гран-прир

Футбол. Ятлонэрэ купыр

Цыхъэ зыфэпшырэм уегъэльэшы

«Зэкъошныгъ» Мыеекъуапэ — «Кубань-Холдинг» Павловская, Краснодар край — 0:0.

Жъоныгъуакъэм и 22-м зэлуклагъэх.

«Зэкъошныгъ»: Хъачыр, Кышъэ, Далый, Кириленко, Датхужжы, Макоев (Крылов, 70), Васильев (Богатырев, 84), Оразаев, Пеку, Къонз (Антоненко, 88), Іашц (Курачын, 84).

«Кубань-Холдингым» теклоны-
йэр ешшэгъум кыщыдихын иму-
радэу Мыеекъуапэ къэлкуагъ, але
итхэм нахь пытэу ахэую шлонгъу.
«Зэкъошныгъэр» ауж кынэхэрэм
къахэкъыжы. Зэлукэгъум ия 48-
рэ тақык «Кубань-Холдингым»
иешлакъо Кожухарь метри 7
фэдизкэ тикомандэ икъэлапчээ
пэччыжъэу шхъэкэ лъэшшэу кын-
дуагъ. Тикъэлэпччэутэу Хъачыр
Тамерлан Іэгуаом зыльидзи,
угловом ыгъэлкуагъ. Т. Хъачырыр
цихъэшшэгъо зэршшэрэм тиуху-
маклохэм ясатырэ хэтхэр ыгъэгү-
шхощтыгъэх.

Зэлукэгъур къэухым зыщыфэ-
кор эухтэм «Зэкъошныгъэр»
ыпэкээ илъыгъ. Курачынэр метро
заулэкээ зыпэччыжъэ къэлапчээм
блэгъ. Антоненкэр я 90+3-м
метрэ 18-кээ зыпэччыжъэ къэ-
лапчээм зыдаом, къэлэпччэйтум
ухъазырыныгъэ дэгъу кыгъэльэ-
гъуагъ, Іэгуаор кызыэлдизэжъыгъ.
Зэнэкъокъур 0:0-у аухыгъ.

Я 32-рэ ешшэгъухэр
Жъоныгъуакъэм и 22 — 23-м
клубхэр зэлуклагъэх.

«Мэшыкъу» — «Туапсэ» —
1:3, «Спартак» — «Ротор-2» —
2:0, «Биолог» — «Динамо»
Ст — 3:3, «Легион» — СКА — 1:1,
«Чайка» — «Динамо» Мх — 1:2,
«Ессентуки» — «Черноморец» —
0:6, «Анжи» — «Форте» —
2:2.

Чыпшэхэр зэтэгъапшэх

1. «Динамо» Мх — 74
2. СКА — 70
3. «Чайка» 64
4. «Форте» — 55
5. «Черноморец» — 53
6. «Кубань-Х.» — 51
7. «Анжи» — 45
8. «Легион» — 43
9. «Биолог» — 40
10. «Туапсэ» — 38
11. «Спартак» — 37
12. «Зэкъошныгъ» — 32
13. «Динамо» Ст — 29
14. «Мэшыкъу» — 28
15. «Ротор-2» — 21
16. «Алания-2» — 12
17. «Ессентуки» — 10.

Я 33-рэ зэнэкъокъухэр

29.05
«Динамо» Ст — «Легион»
«Кубань-Х.» — Алания-2»
«Форте» — «Зэкъошныгъ»
«Динамо» Мх — «Анжи»
СКА — «Мэшыкъу»
«Черноморец» — «Биолог».

30.05
«Туапсэ» — Спартак». Ильэс ешшэгъур аухынымкээ футбол клубхэм зэлукэгъу түрүтү къафэнагъ.

Шъунайэ тешъудз: Жъоныгъуакъэм и 26-м «Зэкъошныгъэр» Новороссийскэ щыңукашт чыпшэхэрэдээ «Черноморец» зыфиорэм.

Зэхэзышагъэр
ыкыдзыгъэхээр:
Адыгэ Республикэм
лъяпкэ Йоффхэмкээ,
Іэкъыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкээ-
гъухэм адьырээ зэлхы-
ныгъэхэмкээ ыкыд-
зэхэзышагъэр
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,

къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кээ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипччагъэхээ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азығату 1,5-рэ
дэлхий, шрифтыр
12-м нахь цыкунэу
щытэн. Мы шаңхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэхэгъэжийхээр.
E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутийн Йоффхэмкээ, тел-
радиокъэтын-
хэмкээ ыкыдэлхыгъэхээр
и Министрствэ
и Темир-Кавказ
чыпшэхэрэдээ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкэ
пчагъэр
4471
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 951

Хэутийн узшы-
кэлхэнэу щыт уаххэтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщаухаутыгъэр
уаххэтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъялэм
ипшээрэльхэр
зыгъэцакъэрэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэкъыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.

Суперлига

Медальхэм афэбанэх

Суперлигэм хэт
гандбол бзыльфыгъэ
командэхэм
яешшэгъухэр
зэфэтэхысыжых.

Ешшэгъухэр

«Ростов-Дон» — ЦСКА — 27:22
дышшэм фбэнэх.

«Звезда» — «Лада» — 31:30
джэрэйм фбэнэх.

«Кубань» — «Астраханочка» —
31:31 — я 5-рэ чыпшэм фэ-
бэнэх.

«Университет» — «Динамо» —
22:24 — я 7-рэ чыпшэм фэ-
бэнэх.

«Ростов-Доним» иешлакъо
Анна Вяхиревам гьогогъуи 10
ЦСКА-м икъэлапчээ Іэгуаор дин-
дзагъ, теклоныгъэм икъыдэхын
чанэу хэлэхъагъ.

Я 2-рэ зэлукэгъухэр

28.05

«Астраханочка» — «Кубань»

29.05

ЦСКА — «Ростов-Дон»

«Лада» — «Звезда»

«Динамо» — «Университет».

Гандбол

Хэгъэгумкээ ятфэнэрэх

Урысыем иныбжыкэхэм гандболымкээ якшэух ешшэгъухэр Адыгэ
Республикэм спорт Унэшхоу «Ошутенэм» щыкъуагъэх.

Ильэс 13-м нэс зынъябжь пшь-
шэхэрэ алерэ чыпшэхэм афэбэ-
нагъэх. Командэ 12-р купитлоу
гошигъагъэ. Мыеекъуапэ щыц
нубжыкэхэр я 5-рэ чыпшэм
зыфэбанэхэм, Москва хэкум
икомандэ дешшагъэх.

Зэлукэгъур

СШОР N 1 — «Москва хэку»
— 26:23 (11:11).

СШОР N 1: къэлэпччэутхэр:
Раенко, Даценко, ешлакъохэр:

Шъэоцыкъу — 10, Худалова — 5,

Богосян — 4, Ризаева — 3,

Озолина — 2, Лезенюкова — 1,
Славинская — 1.

«Москва хэкум» къыкхэштэгъэхэр:
Петровичева — 8, Молодовец — 6.

СШОР-1-м итренер шхъялэр
спортымкээ дунээ класс зилэ ма-
стерэу Эльвира Алхуради.

Чыпшэхэр

Алерэ чыпшэхэр къыдэзыхы-
гъэхэм шьущащтэгъэгъуазэ.

1. Тольятти

2. Астрахань

3. Волгоград

4. Москва

5. Мыеекъуапэ

6. Москва хэку.

Ростов-на-Дону, Краснодар
краир, Ленинград хэкур, нэмэйхи
аур аух кынагъэхэм ашыцых.

Руслана Худаловар, Шъэоцыкъу
Мадинэ, Елена Богосян, нэмэйхи
пшьашхэрэдээ дэгъо ешэх.

— Тиньбжыкэхэм тагъэгушо,
сэнаущыгъэ ахэль, — кытиуагъ
Мыеекъопэ «АГУ-Адыифым» итре-
нер шхъялэр, Урысыем изаслу-
женна тренерэу Александр Реввэ.

— Ялэпэлэсэнгъэхээ 10
къахэ-
шыхэрэр, гандбол ешэ зышо-
гъохэр тинэпльэгъу итих.

